

TSBKTT

11000210

01063

sổ

Tuần lễ
Bách khoa thú vị

Nhật Linh - Ngọc Phương

Tại sao

chỉ có
một ngày
sinh nhật?

NHÀ XUẤT BẢN MỸ THUẬT

Tuần lễ
Bách khoa thú vị
Nhật Linh - Ngọc Phương

Thứ năm chia sẻ

Tại sao chỉ có
một ngày sinh nhật?

NHÀ XUẤT BẢN MỸ THUẬT

Mục lục

Tại sao khoai tây mọc mầm không ăn được?	4
Tại sao nước ngọt sủi bọt khi đổ vào cốc?	8
Ăn cơm xong có nên đi bơi ngay?	12
Đeo kính để làm gì?	16
Tại sao xem ti vi không nên ngồi quá gần?	20
Tại sao chỉ có một ngày sinh nhật?	24
Tại sao nhai kĩ cơm lại thấy ngọt?	28
Táo ngọt khi ăn lại chua	32
Tại sao ngồi xổm lâu bị tê chân?	36
Tại sao nghịch nước đá lâu thấy đau tay?	40
Tại sao phải ăn nhiều rau xanh?	44
Tại sao ăn mặn lại khát nước?	48
Tại sao trời nóng lại ra mồ hôi?	52
Tại sao khi trời lạnh lại đi tiểu nhiều?	56
Vì sao tàu sắt nổi được trên mặt nước?	60

Lời nói đầu

Hình sách “Tuần lễ Bách khoa thú vị” được biên soạn theo hình thức những câu chuyện bằng tranh. Với các nhân vật dễ thương dẫn chuyện, gợi cho trẻ sự thích thú khi tìm hiểu những kiến thức về môi trường xung quanh. Đó là những kiến thức gần gũi nhưng lại mang đến cho trẻ sự ngạc nhiên, hấp dẫn trong đời sống.

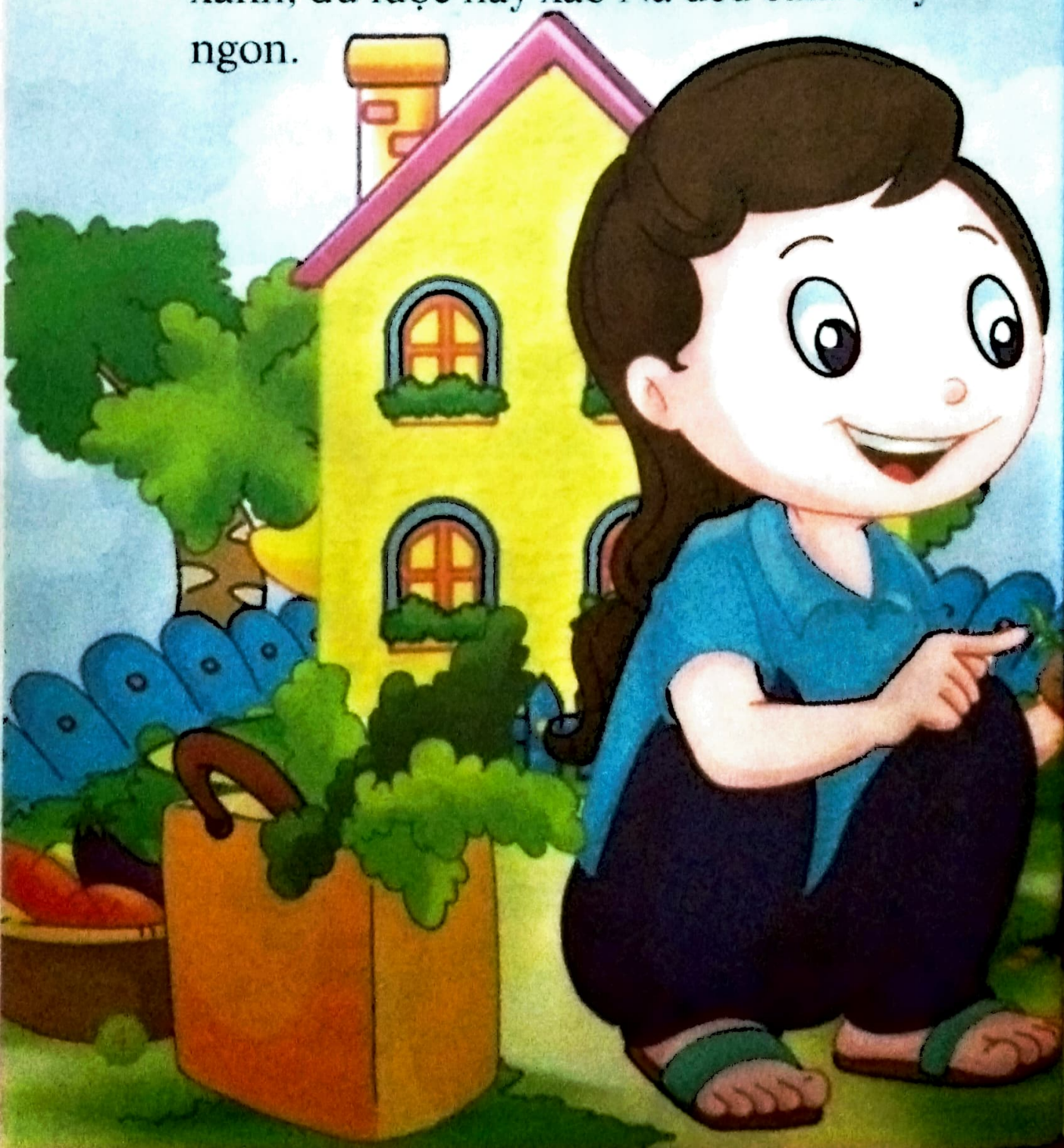
Sau mỗi câu chuyện là bài thực hành nhỏ để giúp trẻ nhớ lâu, nhớ nhiều hơn những điều bổ ích thu nhận được trong quá trình đọc sách.

Nhóm biên soạn

Tại sao khoai tây mọc mầm không ăn được?

Bé Na rất thích ăn những mầm rau
xanh, dù luộc hay xào Na đều cảm thấy rất
ngon.

Hôm nay, lúc mẹ đang làm bếp, cô bé bỗng nhìn thấy mấy củ khoai tây mọc mầm trắng. Na liền bảo mẹ: “Mẹ ơi, khoai tây mọc mầm rồi này, mẹ đem luộc lên chắc là ngon lắm đây!”. Mẹ vội bảo: “Khoai tây mọc mầm thì không thể ăn được con à, ăn vào có thể bị ngộ độc đấy!”.

Bé Na thắc mắc: “Tại sao thế nhỉ?”.

Em biết điều mới lạ:

Bài thực hành

Trong rổ khoai tây dưới đây có một số củ đã nảy mầm. Em hãy tìm những củ ấy và đánh dấu (v) vào để bỏ đi nhé!

Tại sao nước ngọt sủi bọt khi đổ vào cốc?

Trời nóng quá, Thỏ Con đến quán
của dì Gấu mua một chai nước ngọt
 ướp lạnh.

Chú háo hức mở ngay nắp, rót nước vào cốc để uống, Thỏ Con lại cố đổ cho thật đầy. Chú không ngờ, nước ngọt sủi lên vô số những bọt khí nhỏ li ti, chúng dâng lên và tràn ra cả ngoài cốc.

Thỏ Con ngạc nhiên quá: "Những bọt khí này ở đâu ra nhỉ? Người ta đóng hộp cả bọt khí à?".

Em biết điều mới lạ:

Người ta nén khí cacbonic vào trong chai hoặc lon nước, do áp suất cao, khí cacbonic sẽ hòa tan trong nước. Khi bật nắp, áp suất giảm, khí ấy sẽ biến thành bọt thoát ra.

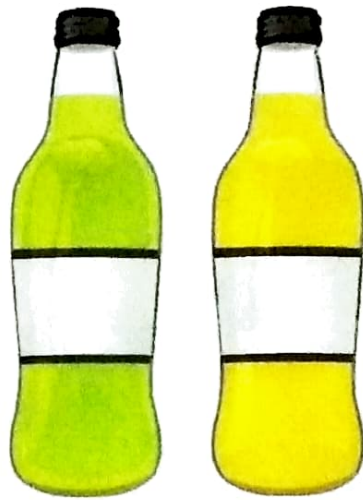

Bài thực hành

Những loại nước nào sau đây sẽ có bọt khí khi mở nắp ra? Em hãy đánh dấu (v) vào loại nước ấy nhé!

Nước trái cây

Nước ngọt (chai)

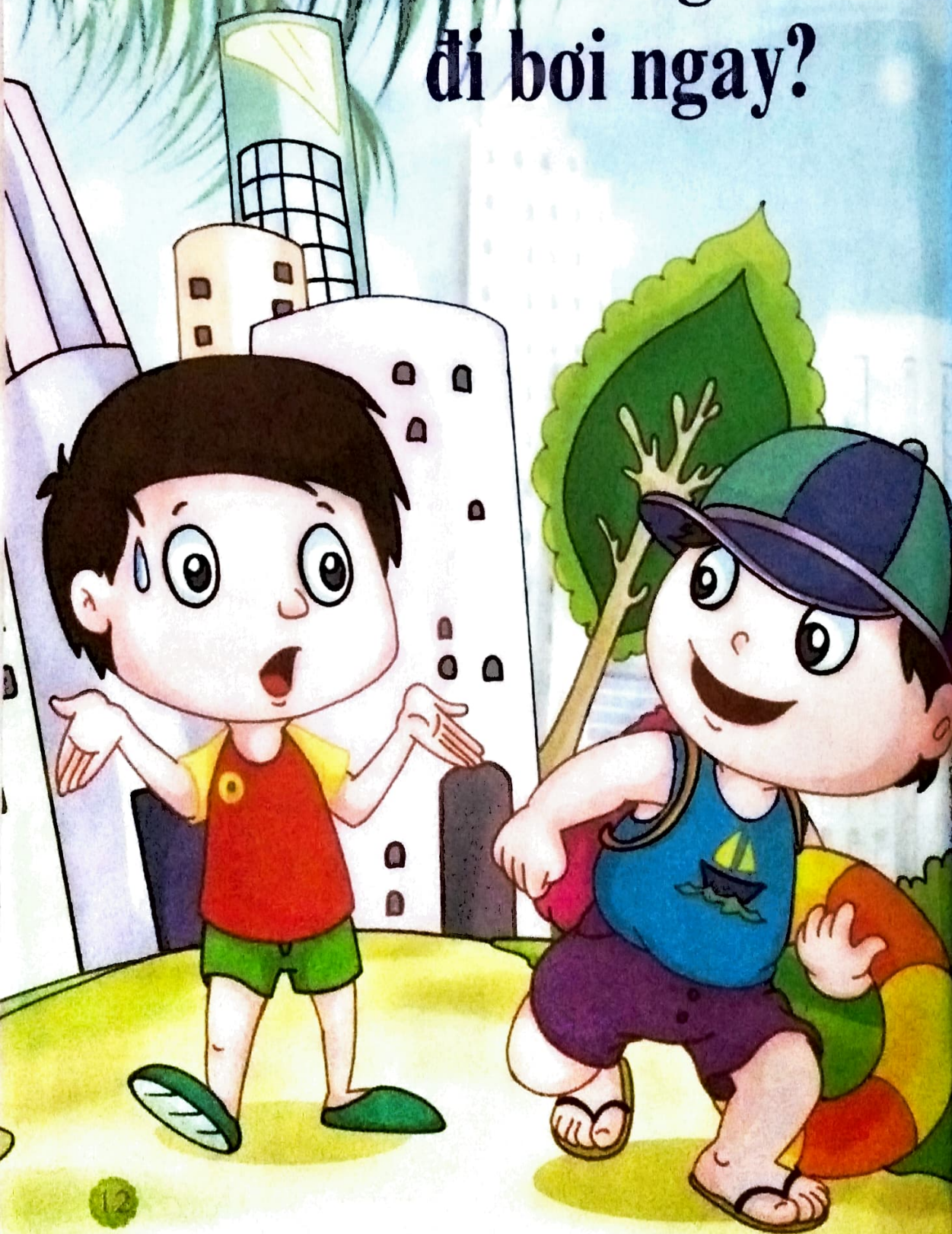
Nước suối

Nước ngọt (lon)

Ăn cơm xong có nên
đi bơi ngay?

Cu Tèo chưa biết bơi còn Cu Tý thì lại bơi rất giỏi. Vì thế nên Tèo mới nói với Tý: “Cậu dạy cho mình bơi nhé, được không?” Tất nhiên là Tý đồng ý. Thế là Tèo mừng quá liền bảo: “Hay là lát nữa ăn cơm trưa xong, chúng mình đến bể bơi luôn nhé!”. Tý lắc đầu từ chối: “Không được đâu! Mới ăn xong, đi bơi ngay dễ đau bụng lắm”.

Cu Tèo ngạc nhiên: “Ủa? Sao vậy? Đi bơi sau khi ăn cơm mà lại có thể bị đau bụng à?”.

Em biết điều mới lạ:

Vừa ăn no mà đi
bơi ngay thì cơ thể
bị lạnh, ảnh hưởng
đến việc tiêu hóa
thức ăn trong dạ
dày, ta dễ bị đầy
bụng, khó tiêu.

Bài thực hành

Những đồ dùng nào sau đây là cần thiết khi đi bơi? Em hãy đánh dấu (v) vào đồ dùng ấy nhé!

Phao

Kính bơi

Quần, áo tắm

Dép

Đeo kính để làm gì?

Đạo này, mắt bé Hà nhìn kém hẳn đi. Mẹ đưa bé đi gặp bác sĩ. Ông bác sĩ khám xong rồi bảo: “Cháu bị cận thị rồi. Có lẽ khi đọc sách cháu hay cúi đầu thấp quá, khoảng cách giữa sách và mắt chưa đúng làm mắt bị mỏi. Bây giờ cháu phải đeo kính thôi!”.

Mẹ mua kính cho bé Hà đeo. Thật là hay, khi bé đeo kính vào mọi thứ đều nhìn rõ mồn một. Bé nói: “Con thấy có nhiều người đeo kính lắm, chắc là họ cũng bị cận, mẹ nhỉ!”. Mẹ cười bảo: “Không phải chỉ có người cận thị mới cần đeo kính đâu con ạ!”.

Bé Hà nghĩ bụng: “Nếu không bị cận thị thì đeo kính làm gì nhỉ?”.

HIỆU KÍNH THUỐC

Em biết điều mới lạ:

Kính mắt có nhiều loại: kính cận cho người cận thị đeo để nhìn vật ở xa rõ hơn, kính lão giúp cho người già thấy rõ vật ở gần, lại còn có kính râm che nắng và kính bảo hộ lao động nữa.

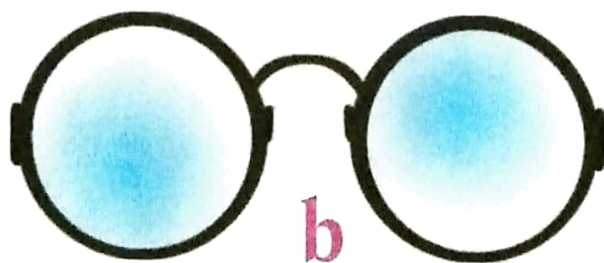

Bài thực hành

Sau đây là hình vẽ các loại kính: *Kính râm* (kính thời trang), *kính cận* (hoặc kính lão), *kính bảo hộ*, *kính bơi*. Em có nhận ra các loại kính này không? Hãy chỉ tay vào từng loại kính và gọi tên chúng nhé!

a

b

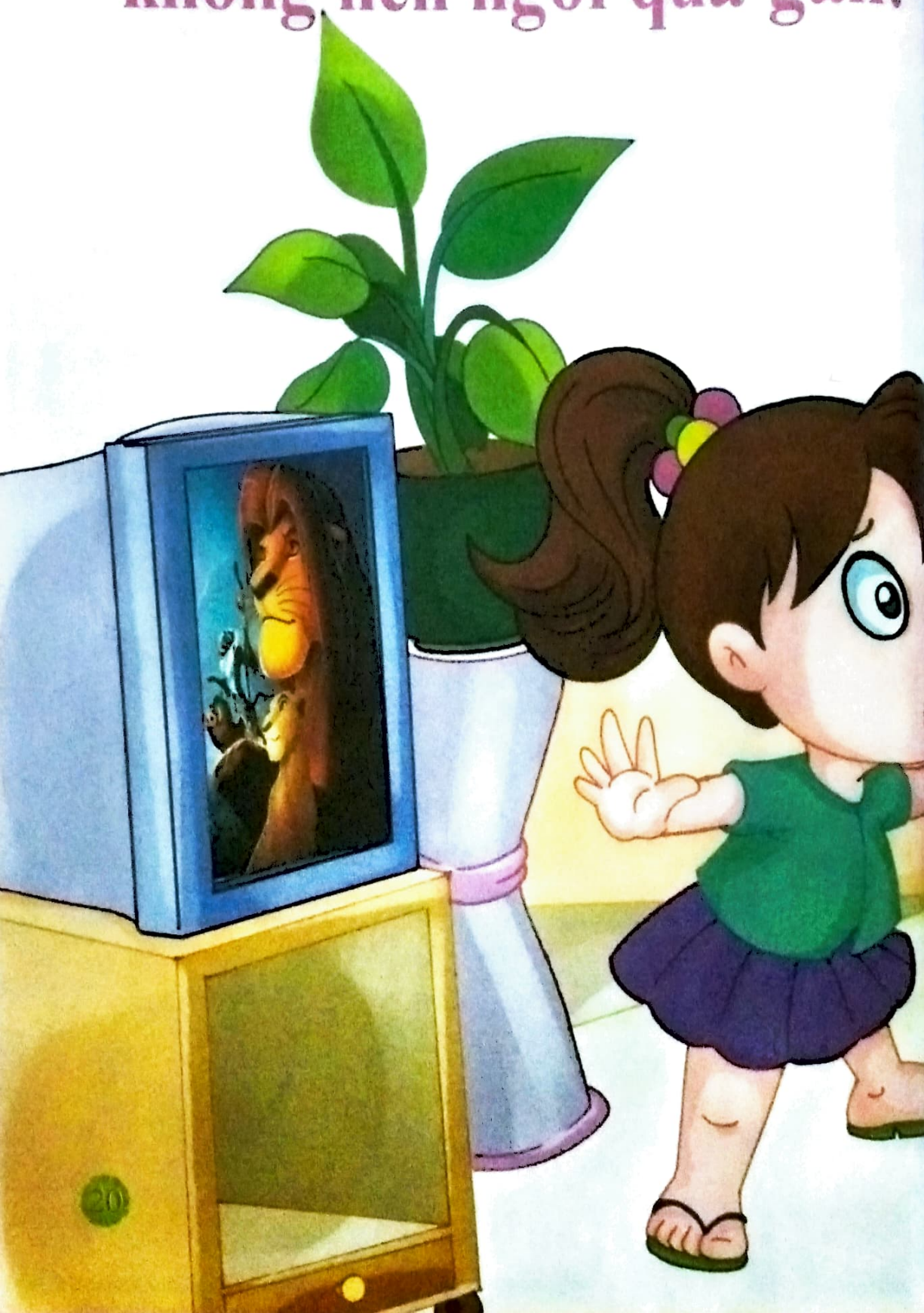

c

d

Tại sao xem ti vi
không nên ngồi quá gần?

Cu Bin rất thích xem tivi, nhất là khi có phim hoạt hình thì cậu không bao giờ bỏ qua. Hôm nay có bé Hà đến nhà Bin chơi, trên tivi có phim hoạt hình "Vua Sư tử", hai bạn cùng ngồi xem rất chăm chú. Phim hay quá, Bin kéo ghế ngồi thật gần để xem cho rõ. Hà liền bảo: "Mẹ tớ nói xem tivi không được ngồi quá gần, không tốt đâu!".

Bin cãi: "Ngồi gần nhìn mới rõ, có gì là không tốt kia chứ!".

Em biết điều mới lạ:

Ti vi phát ra những tia bức xạ và sóng điện từ có hại cho mắt và cả cơ thể người nếu ta ngồi quá gần.

Các bạn nên ngồi cách xa màn hình ít nhất 3 mét.

Bài thực hành

Em hãy quan sát hình vẽ và đánh dấu (v) vào những việc nên làm để bảo vệ mắt nhé!

Viết bài không đúng tư thế

Nhìn vào mặt trời chói chang

Học bài nơi có đủ ánh sáng

Rửa mắt bằng khăn và nước sạch

Bài thực hành

Em hãy quan sát hình vẽ và đánh dấu (v) vào những việc nên làm để bảo vệ mắt nhé!

Viết bài không đúng tư thế

Nhìn vào mặt trời chói chang

Học bài nơi có đủ ánh sáng

Rửa mắt bằng khăn và nước sạch

Tại sao chỉ có
một ngày sinh nhật?

Hôm nay là ngày Cu Bin vừa tròn bốn tuổi, các bạn đến chơi và chúc Bin một ngày sinh nhật vui vẻ. Cu Bin thổi tắt bốn ngọn nến rồi cùng mọi người ăn bánh sinh nhật. Cu Bin vui quá, cứ cười nói ríu rít. Đến tối, cậu nói với mẹ: “Mẹ ơi, ngày mai ta lại mừng sinh nhật nữa nhé!” Mẹ cười: “Sinh nhật con mỗi năm chỉ có một ngày thôi con ạ! Con cố chờ đến sang năm nhé!”.

Cu Bin thầm nghĩ:
“Sinh nhật vui thế cơ mà,
tại sao mỗi năm lại chỉ có
một ngày thôi nhỉ?”.

Em biết điều mới lạ:

Sinh nhật là kỉ
niệm ngày ta được
sinh ra, vì vậy mỗi
người chỉ có một
ngày sinh nhật
trong năm mà thôi.

Bài thực hành

Để tổ chức một bữa tiệc sinh nhật, em cần những đồ vật hay đồ ăn nào sau đây? Em hãy đánh dấu (v) vào đồ vật hay đồ ăn đó nhé!

Bánh kem

Hoa

Bóng bay

Quà

**Tại sao nhai kĩ cơm
lại thấy ngọt?**

Bé Na lười ăn cơm, nhưng lại rất thích ăn bánh qui vừa ngọt vừa thơm. Mẹ bảo Na: “Con phải ăn cơm nhiều vào mới chóng lớn và mạnh khỏe được chứ!”. Bé phụng phịu trả lời: “Nhưng cơm ăn chán lắm mẹ ạ, chẳng ngọt gì cả!”. Mẹ cười xoa đầu bé: “Thế thì con cứ nhai cơm thật kĩ vào, con sẽ thấy nó ngọt lên cho mà xem!”.

Bé Na làm theo lời mẹ, quả nhiên cơm trong miệng Na càng nhai càng thấy ngọt hơn. Tại sao thế nhỉ?

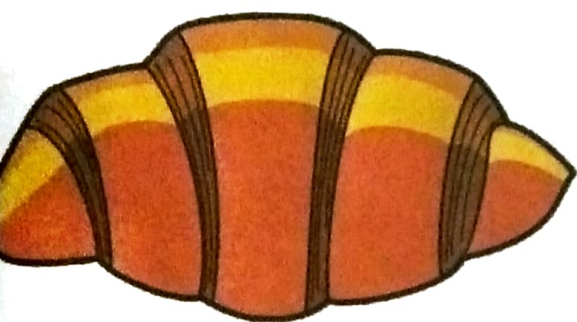
Em biết điều mới lạ:

Nước bọt trong miệng ta phân giải tinh bột trong cơm thành đường glu-cô có vị ngọt. Nhai cơm thật kĩ thì tinh bột sẽ được phân giải tốt hơn.

Bài thực hành

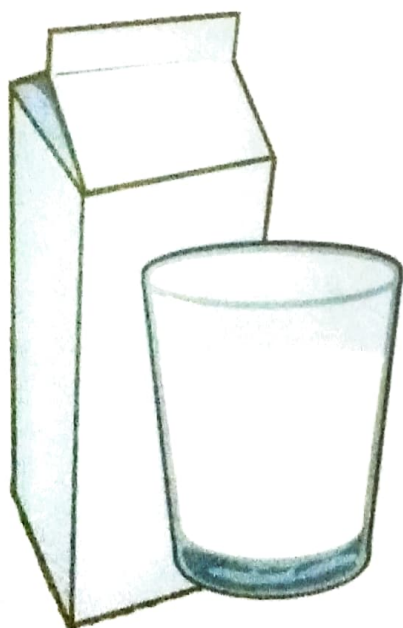
Những thực phẩm nào sau đây có chứa tinh bột? Em hãy đánh dấu (v) vào thực phẩm đó nhé!

Bánh mì ngọt

Bánh mì xốp

Sữa

Bánh kem

Táo ngọt khi ăn lại chua

Mẹ mua về mấy cân táo to, quả nào quả nấy ngọt lịm. Cu Bin liền rủ các bạn đến nhà chơi. Đầu tiên, Bin lấy kẹo ra mời bạn. Bạn Hà tấm tắc khen: “Kẹo ngọt ngon ghê!”. Bin nói: “Tớ sẽ mời các cậu ăn táo, mẹ tớ mới mua. Ngọt lắm đấy nhé!”.

Nhưng khi các bạn cùng ăn táo thì sao lạ quá, táo chẳng ngọt mà lại chua! Hay những quả táo này bị sao rồi?

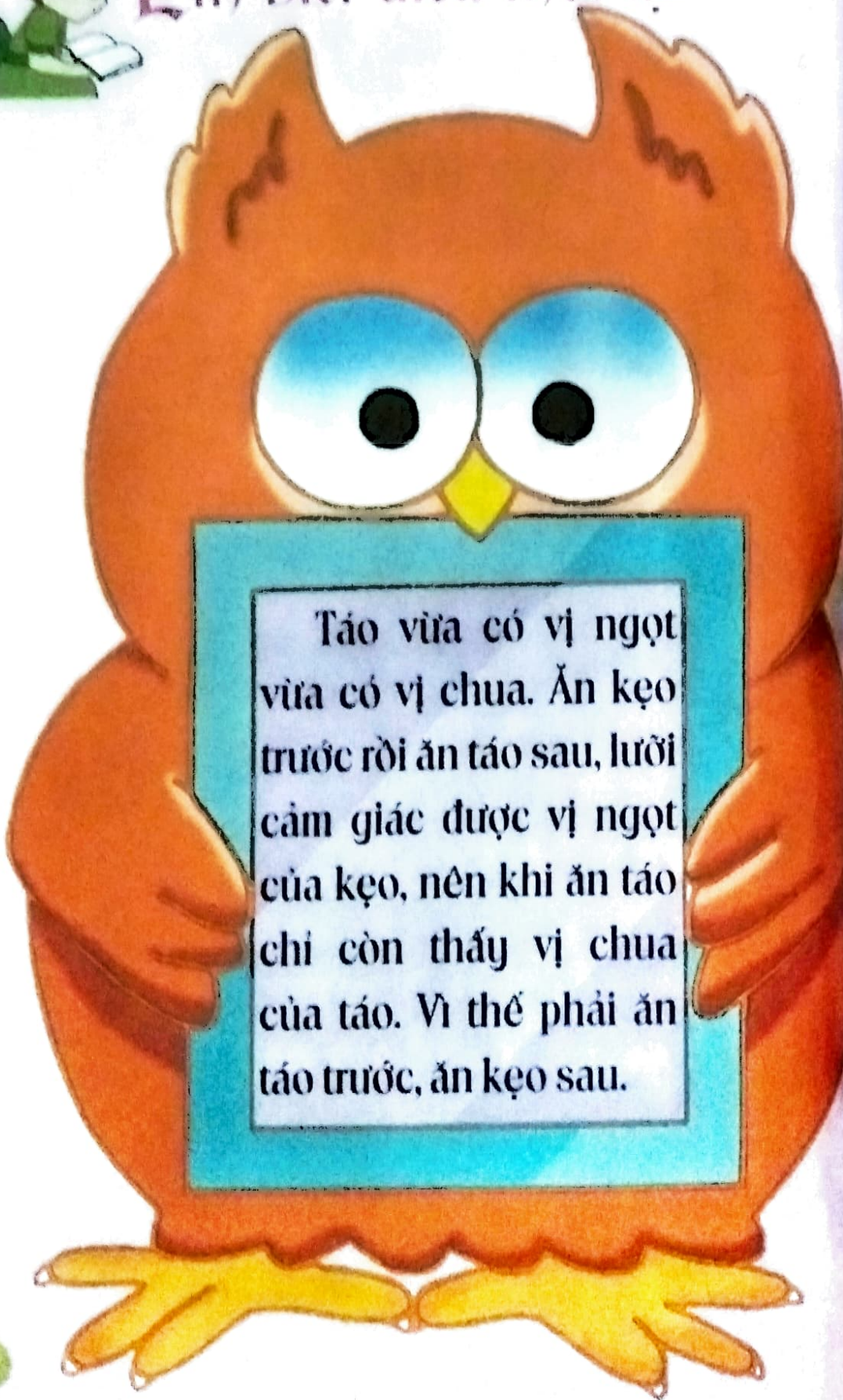
Mẹ mua về mấy cân táo to, quả nào quả nấy ngọt lịm. Cu Bin liền rủ các bạn đến nhà chơi. Đầu tiên, Bin lấy kẹo ra mời bạn. Bạn Hà tấm tắc khen: “Kẹo ngọt ngon ghê!”. Bin nói: “Tổ sẽ mời các cậu ăn táo, mẹ tổ mới mua. Ngọt lắm đấy nhé!”.

Nhưng khi các bạn cùng ăn táo thì sao lạ quá, táo chẳng ngọt mà lại chua! Hay những quả táo này bị sao rồi?

Em biết điều mới lạ:

Táo vừa có vị ngọt
vừa có vị chua. Ăn kẹo
trước rồi ăn táo sau, lưỡi
cảm giác được vị ngọt
của kẹo, nên khi ăn táo
chỉ còn thấy vị chua
của táo. Vì thế phải ăn
táo trước, ăn kẹo sau.

Bài thực hành

Để tập thói quen ăn uống hợp lí, em hãy đánh số từ 1-4 để biểu thị thứ tự khi ăn các món ăn nhé!

Bánh mì kẹp thịt

Sinh tố

Kẹo

Táo

Tại sao ngôi xóm lâu
bị tê chân?

Trên ti vi đang có phim hoạt hình "Bạch Tuyết và bảy chú lùn". Bé Mai ngồi xõm trước ti vi mê mải xem, cảnh phim có hình ảnh mụ hoàng hậu độc ác tìm cách hại Bạch Tuyết làm cô bé hồi hộp quá. Mai cứ ngồi như thế cả tiếng đồng hồ. Lúc mẹ gọi ra ăn cơm, Mai liền đứng dậy, nhưng sao thế này, cô bé cảm thấy chân mình bị tê, suýt nữa thì ngã: "Ồi! Con không đứng lên được mẹ ơi!".

Mẹ vừa đỡ cô bé đứng dậy vừa bảo: "Do con ngồi xõm xem ti vi lâu quá đấy!".

Bé Mai thắc mắc: "Ngồi xõm lâu sao lại tê chân hả mẹ?".

Em biết điều mới lạ:

Ngồi xổm quá lâu, mạch máu và dây thần kinh ở chân bị chèn ép làm cho ta thấy chân bị tê và khó cử động. Vì thế khi ngồi lâu ta nên ngồi ghế.

Bài thực hành

Em hãy quan sát tranh vẽ và đánh dấu (v) vào cách ngồi đúng nhé!

a

b

Em biết điều mới lạ:

Ngồi xổm quá
lâu, mạch máu và
dây thần kinh ở
chân bị chèn ép làm
cho ta thấy chân bị
tê và khó cử động. Vì
thế khi ngồi lâu ta
nên ngồi ghế.

Bài thực hành

Em hãy quan sát tranh vẽ và đánh dấu (v) vào cách ngồi đúng nhé!

a

b

Tại sao nghịch nước đá lâu thấy đau tay?

Mùa đông, trên vùng núi thuộc tỉnh Sa Pa, tuyết phủ trắng mặt đất, Nam cùng các bạn chơi trò đánh trận giả ở bãi tuyết.

Bé Hà mang găng tay dày cộm đứng xem, cô bé rất muốn chơi, nhưng khi vừa bỏ găng tay ra vo tuyết được một lúc thì cô bé thấy tay lạnh tê tái và đau nhức.

Cô bé tự hỏi: "Không biết tuyết có gì mà làm cho tay mình đau thế nhỉ?".

Em biết điều mới lạ:

Khi sờ vào
nước đá hoặc vật
nóng, tay ta bị
đau. Cảm giác đau
là tín hiệu báo cho
ta biết rằng tay có
thể bị tổn hại.

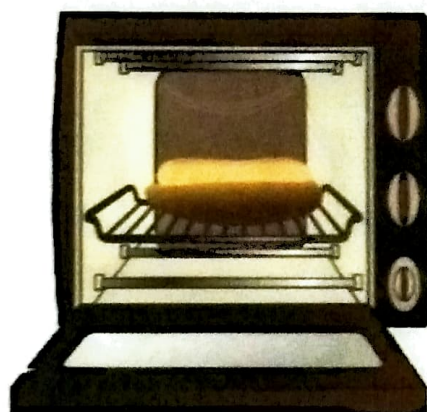

Bài thực hành

Em nên tránh sờ tay vào những vật nào sau đây? Hãy đánh dấu (v) vào vật em không nên sờ vào nhé!

Diêm quẹt

Lò nướng

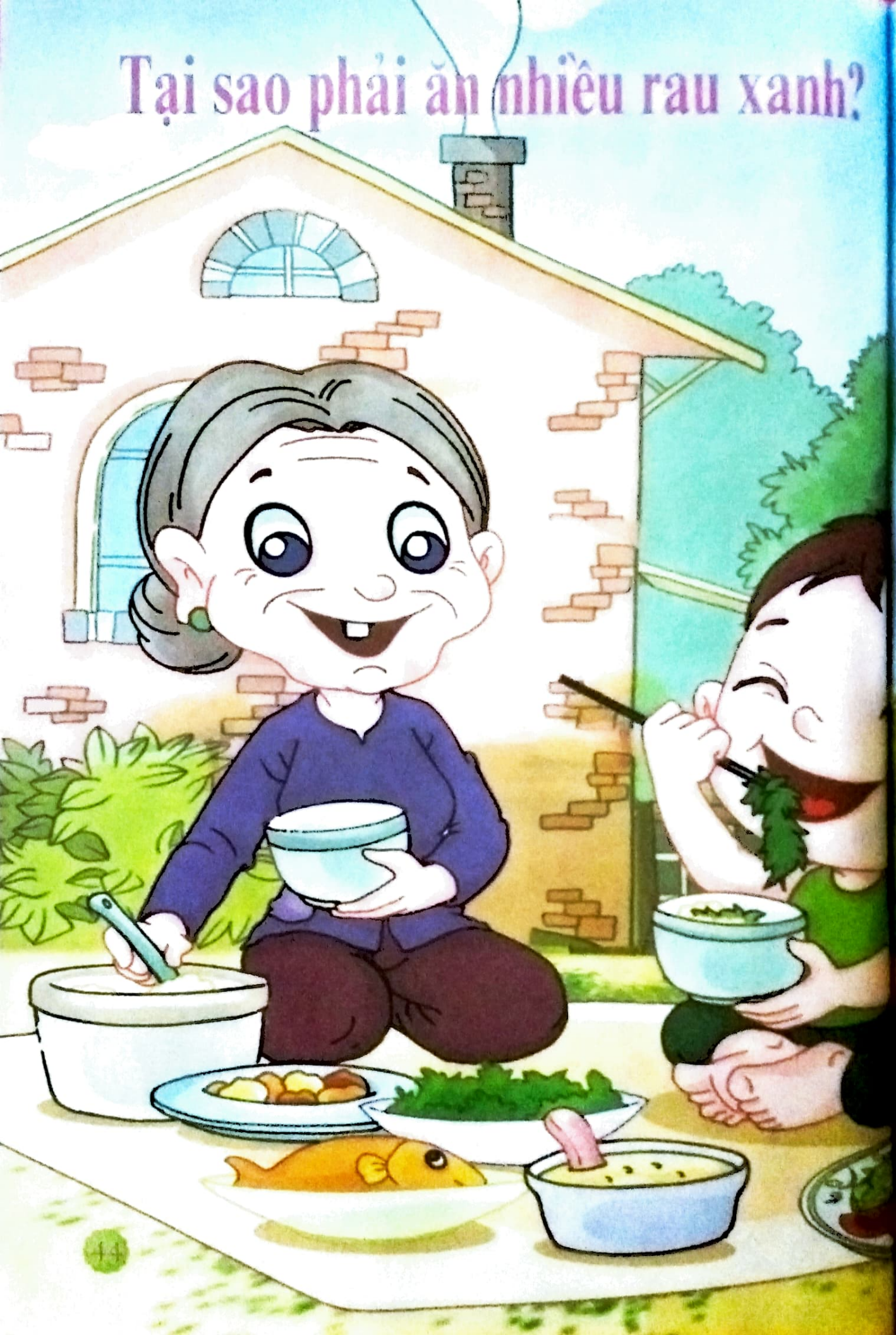
Nước đá

Nến

Tại sao phải ăn nhiều rau xanh?

Cứ bữa nào thấy trong mâm không có thịt là Tý buồn thiu. Hằng ngày, mẹ vẫn làm nhiều món ăn nhưng Tý chỉ ăn thịt mà rất ít ăn rau.

Một hôm, Tý đến nhà bà nội ăn cơm, bà nội thấy Tý chỉ toàn ăn thịt nên bảo: “Cháu ăn thêm rau nữa, mà phải ăn cho nhiều vào chứ!”.

Tý nói với bà: “Mẹ cháu cũng bảo thế, nhưng ăn nhiều thịt thì mới thông minh chứ. Mà thịt lại ngon hơn rau, bà ạ!”.

Em biết điều mới lạ:

Muốn thông minh
thì phải ăn đủ chất.
Rau xanh chứa nhiều
vitamin, chất khoáng
và chất xơ, giúp cơ thể
phòng nhiều loại
bệnh.

Bài thực hành

Những thực phẩm nào sau đây em nên ăn để tốt cho sức khỏe? Em hãy đánh dấu (v) vào thực phẩm đó nhé!

Thịt các loại

Trái cây

Bánh

Rau cải

Tại sao ăn mặn lại khát nước?

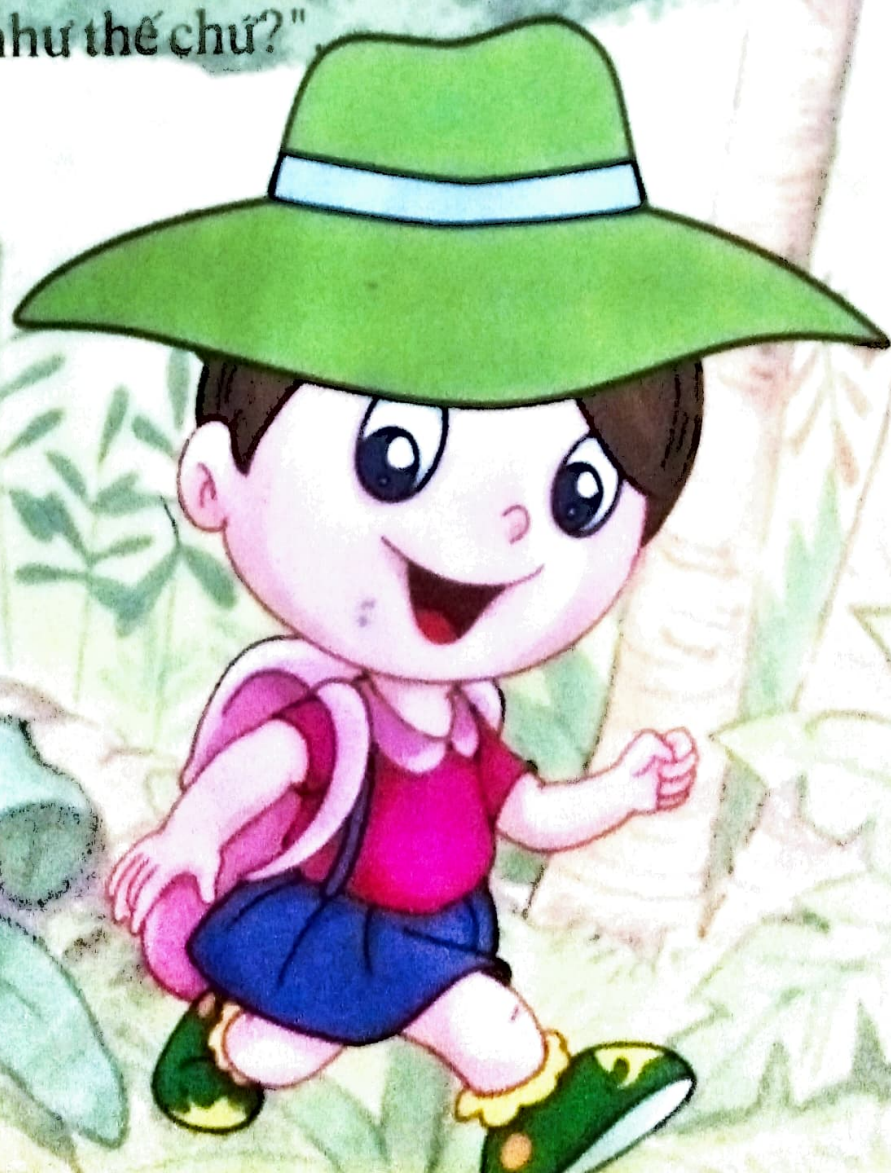
Hôm nay, cô giáo sẽ đưa cả lớp vào rừng quốc gia Nam Cát Tiên tham quan thực địa.

Sáng sớm, Nam ăn thật no. Bữa sáng có muối vừng là món Nam rất thích, vì thế cậu ăn thật nhiều.

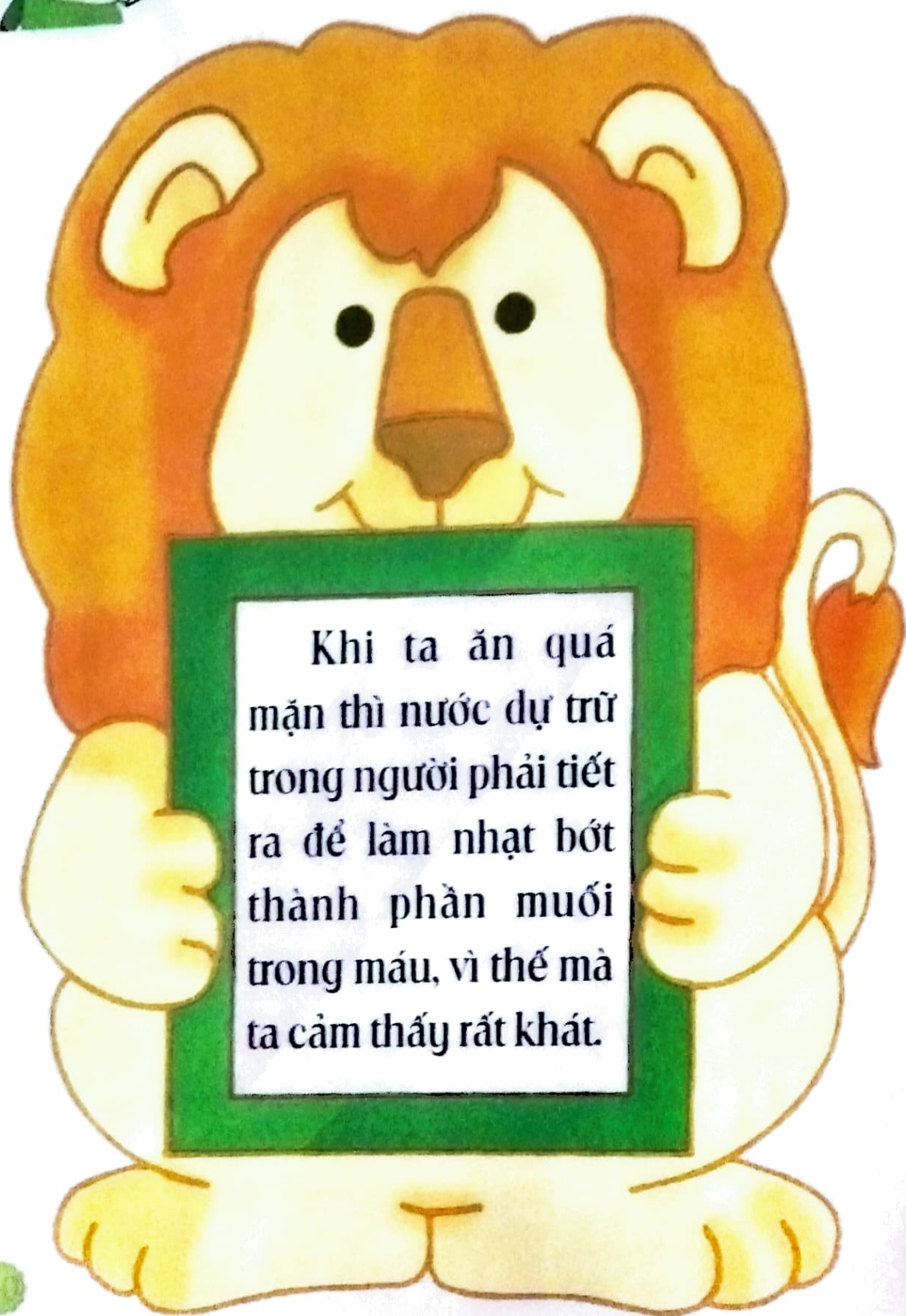
Vào rừng chưa được bao lâu, Nam đã cảm thấy khát nước, cậu uống hết cả một chai nước lạnh vẫn còn thấy khát. Cô giáo phải đưa thêm cho Nam một chai nước suối.

Nam nghĩ bụng: "Tại sao hôm nay mình lại khát nước hoài thế nhỉ? Còn khát hơn cả khi đã bóng nữa. Hay là mình ăn phải cái gì mới khát như thế chứ?"

Em biết điều mới lạ:

Khi ta ăn quá
mặn thì nước dự trữ
trong người phải tiết
ra để làm nhạt bớt
thành phần muối
trong máu, vì thế mà
ta cảm thấy rất khát.

Bài thực hành

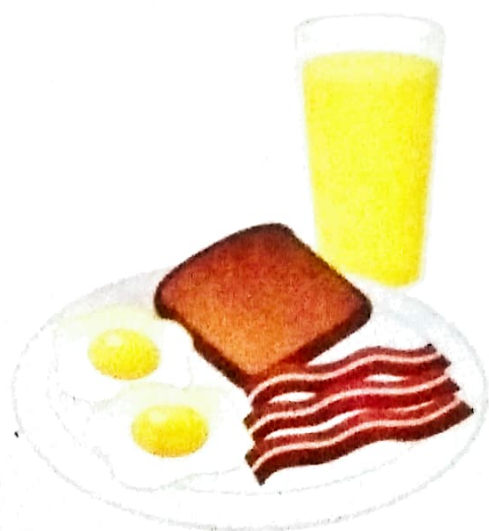
Em sẽ chọn lựa thức ăn, thức uống nào sau đây để có sức khỏe tốt? Hãy đánh dấu (v) vào những thức ăn, thức uống đó nhé!

Nước ngọt có ga

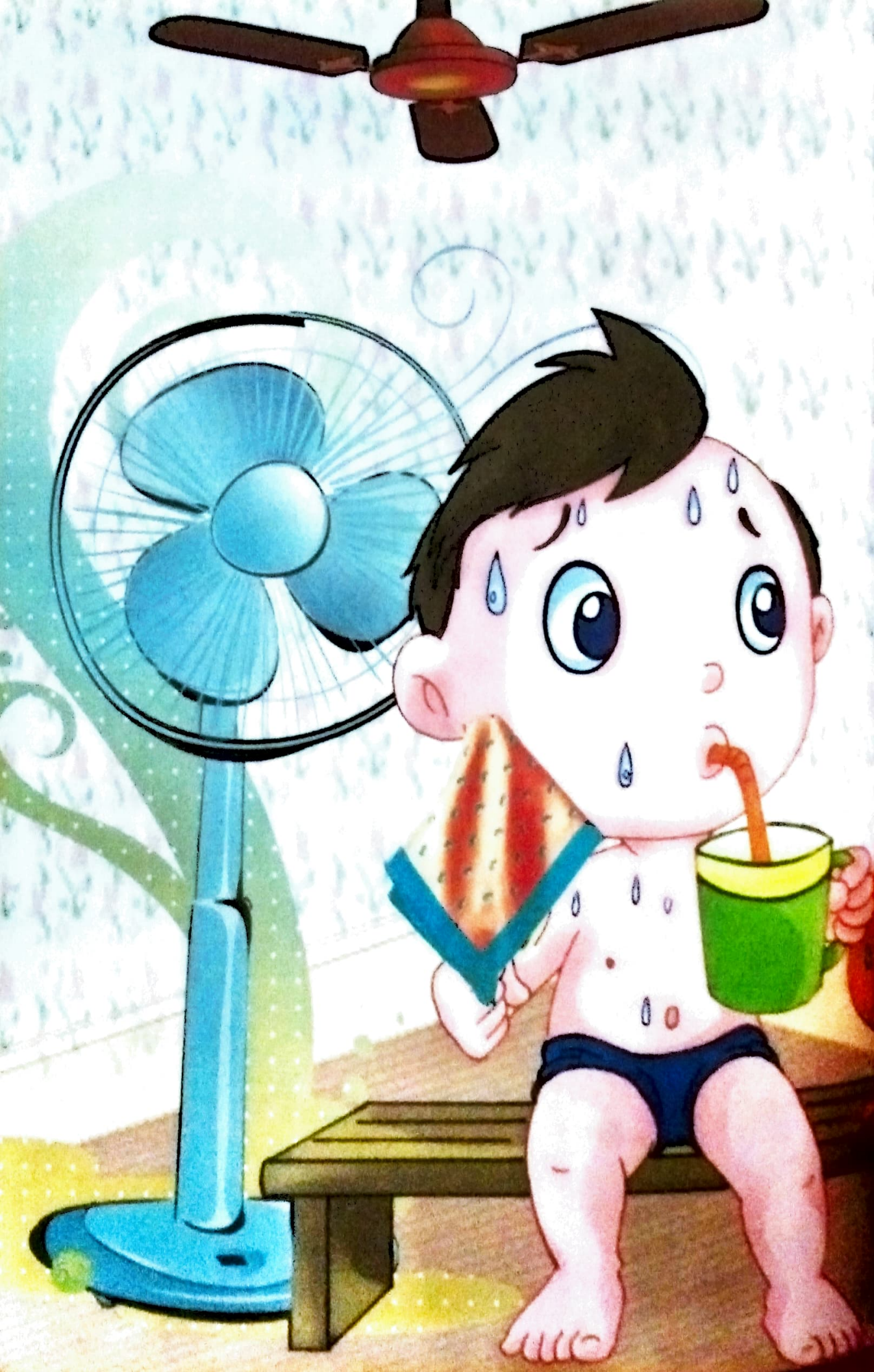
Khẩu phần ăn đủ dinh dưỡng

Ăn sáng đủ chất

Nước trái cây

Tại sao trời nóng lại ra mồ hôi?

Trời nóng quá! Cu Tèo mở quạt máy hết cỡ mà mồ hôi vẫn cứ chảy ròng ròng. Tèo chạy đi tắm nước lạnh nhưng vừa mới tắm xong được một lúc thì mồ hôi lại chảy ra thành giọt. Tèo phải luôn tay vừa lấy khăn lau mồ hôi, vừa lấy nước trong tủ lạnh ra uống.

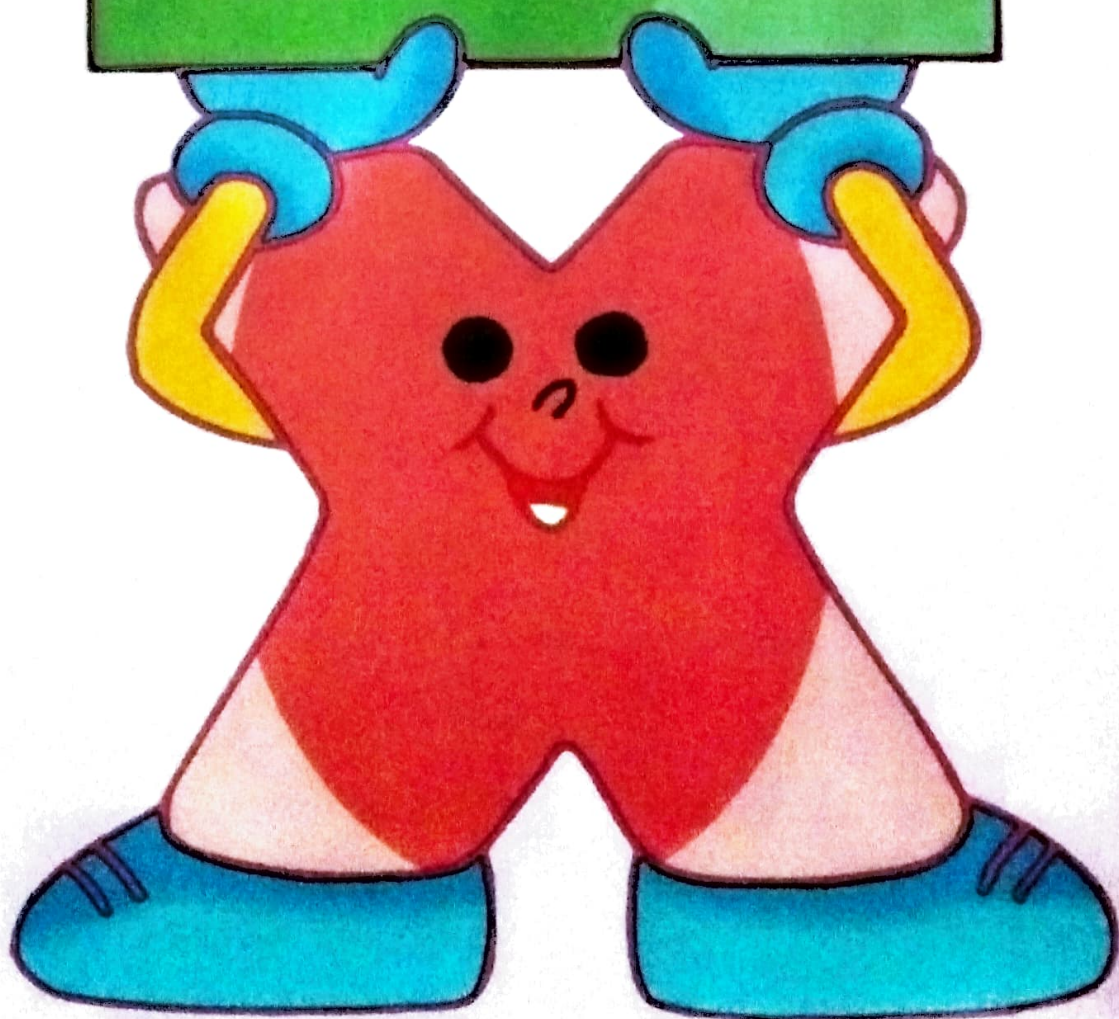
Cậu bức bối nghĩ thầm: “Trời nóng đã mệt quá rồi mà mồ hôi sao cứ chảy ròng ròng thế nhỉ?”.

Em biết điều mới lạ:

Lúc trời nóng, ra mồ hôi là một cách giữ cho nhiệt độ của cơ thể được bình thường. Khi trời lạnh, chúng ta thường không ra mồ hôi và lỗ chân lông trên da co lại nhằm không cho nhiệt thoát đi.

Bài thực hành

Khi cơ thể ra nhiều mồ hôi, ta nên làm gì để tốt cho sức khỏe? Em hãy đánh dấu (v) vào lựa chọn của em nhé!

Uống nước lạnh

Uống nhiều nước lọc,
nước ấm

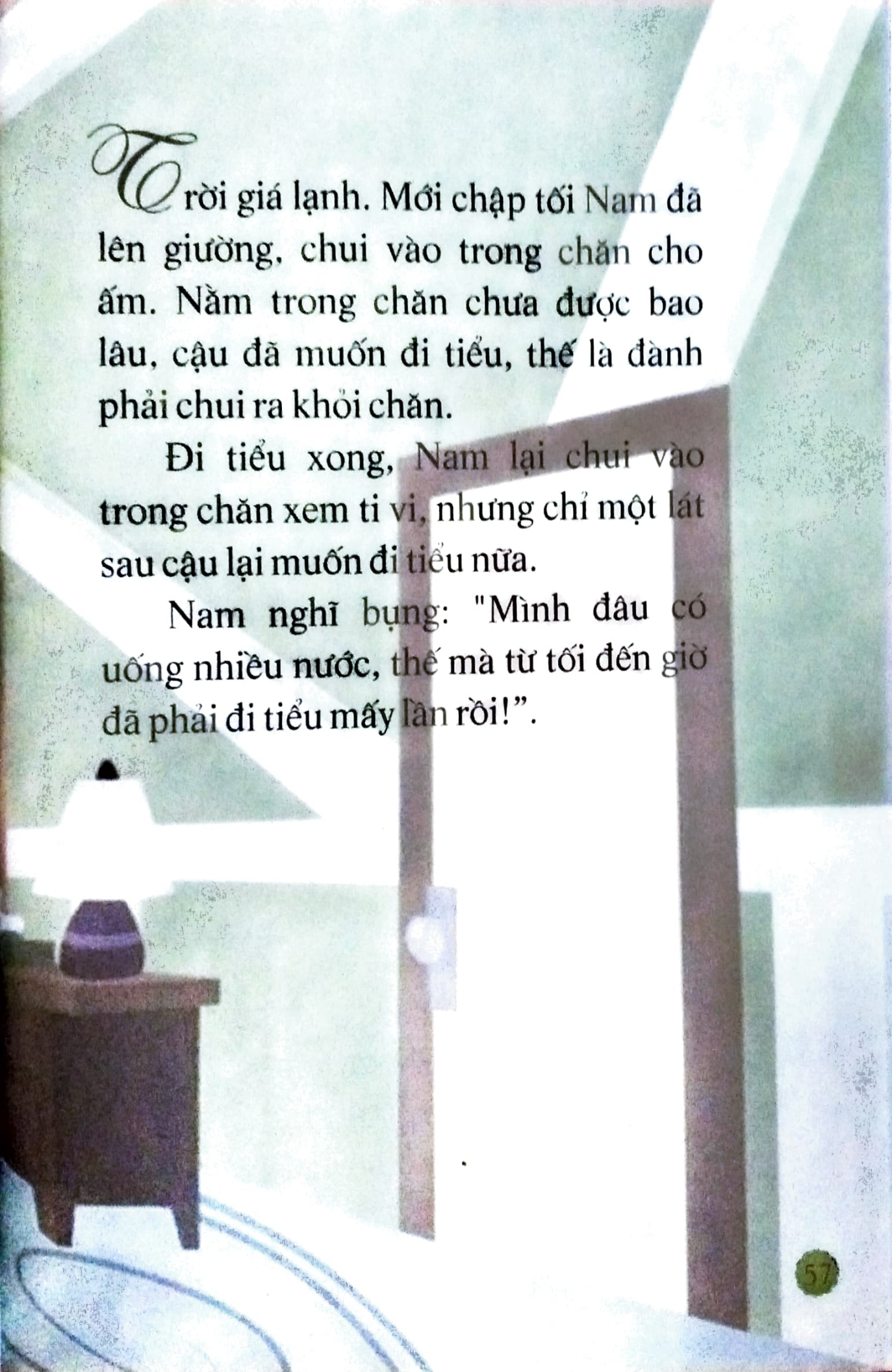
Mở quạt hết cỡ

Ăn mặc mát mẻ

Tại sao khi trời lạnh
lại đi tiểu nhiều?

Trời giá lạnh. Mỗi chập tối Nam đã lên giường, chui vào trong chăn cho ấm. Nằm trong chăn chưa được bao lâu, cậu đã muốn đi tiểu, thế là đành phải chui ra khỏi chăn.

Đi tiểu xong, Nam lại chui vào trong chăn xem ti vi, nhưng chỉ một lát sau cậu lại muốn đi tiểu nữa.

Nam nghĩ bụng: "Mình đâu có uống nhiều nước, thế mà từ tối đến giờ đã phải đi tiểu mấy lần rồi!".

Em biết điều mới lạ:

Khi trời lạnh, cơ thể ta ra ít mồ hôi, lượng nước trong người phải bài tiết ra ngoài bằng cách đi tiểu là chủ yếu, vì thế vào mùa lạnh ta hay đi tiểu nhiều lần.

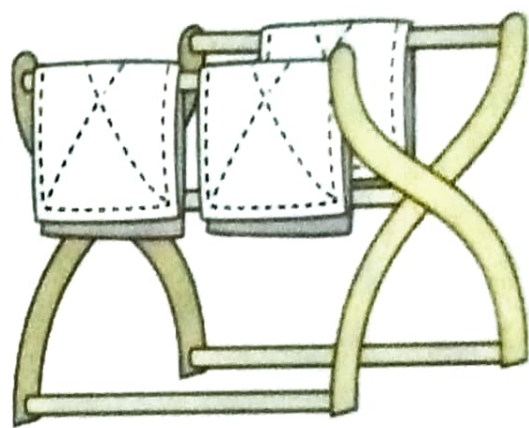

Bài thực hành

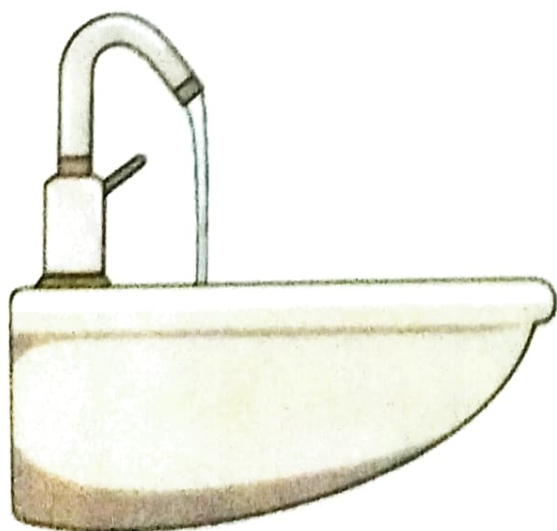
Sau khi đi tiểu, em cần dùng những vật gì để rửa tay? Hãy đánh dấu (v) vào vật đó nhé!

Xà phòng

Khăn lau

Nước

Giấy vệ sinh

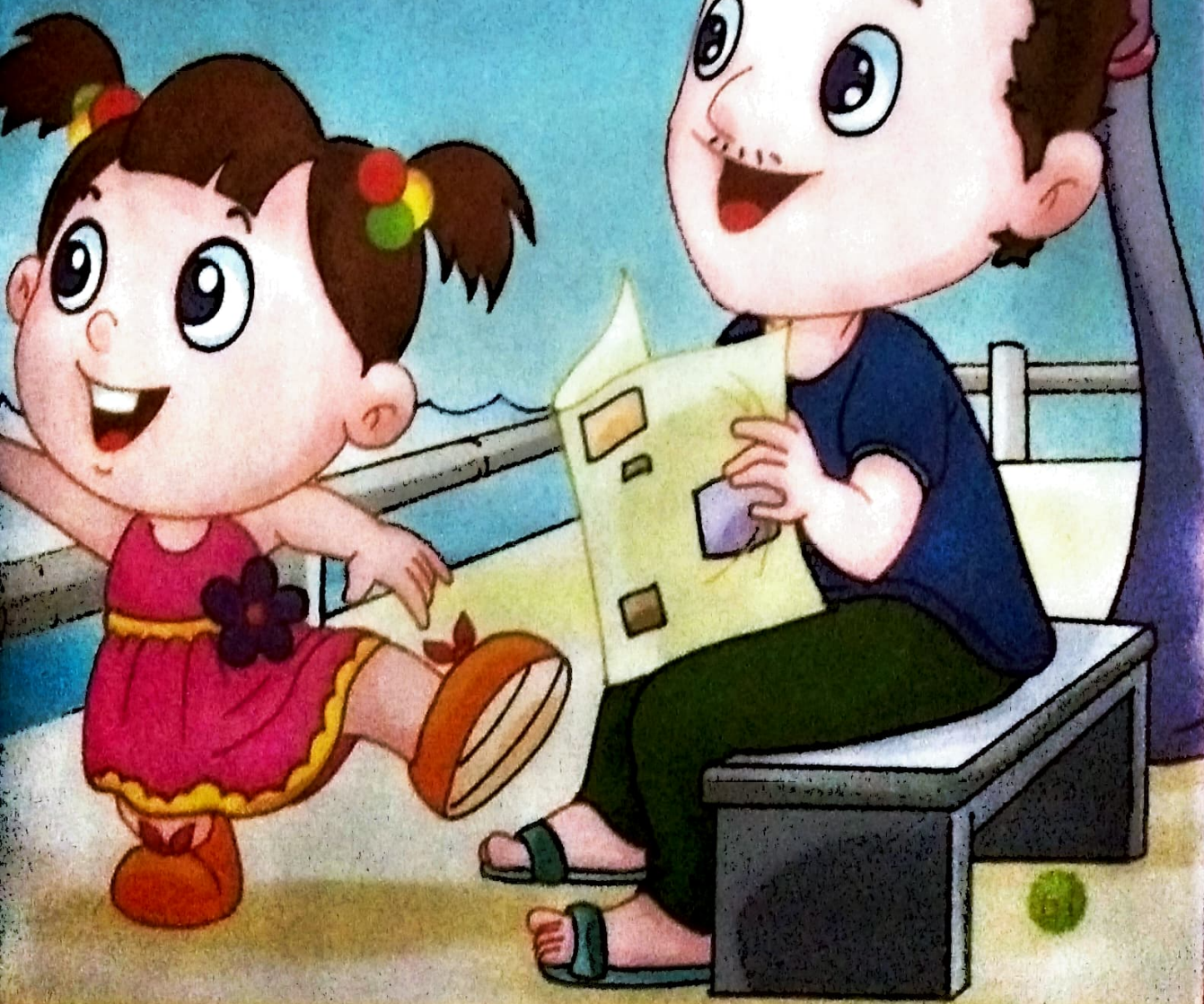

Vì sao tàu sắt
nổi được trên mặt nước?

Một buổi sáng, bé Hà cùng với bố ra bến tàu chơi. Bé nhìn thấy trên mặt biển có một con tàu rất to, cô bé hỏi bố: “Bố ơi, ngoài kia có một chiếc thuyền gỗ to hơn cả cái nhà lâu, bố xem kìa!”. Bố cười bảo: “Con tàu đó được làm bằng sắt, không phải là bằng gỗ đâu, con à”.

Bé Hà thấy lạ quá: “Sắt thì làm sao mà nổi trên mặt nước được nhỉ? Chỉ có gỗ mới nổi được chứ!”.

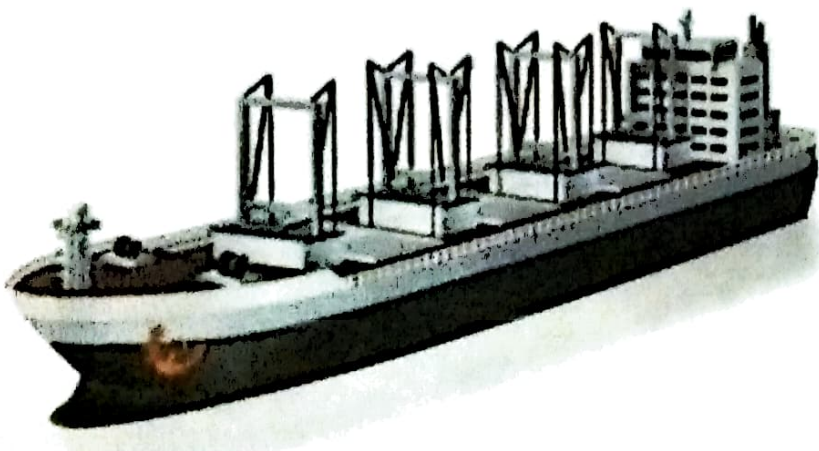
Em biết điều mới lạ:

Tàu sắt không phải là một khối sắt đặc ruột, nên nó nổi được, cũng tương tự như khi ta thả chiếc bát sắt vào trong chậu nước vậy.

Bài thực hành

Những vật nào sau đây có thể nổi trên mặt nước? Em hãy đánh dấu (v) vào vật đó nhé!

Tàu viễn dương

Quả bóng

Tàu du lịch

Lông chim

© Bản quyền tranh và lời
thuộc Công ty Cổ phần Văn hóa và Giáo dục Tân Việt

NHÀ XUẤT BẢN MỸ THUẬT

44B Hàm Long - Hoàn Kiếm - Hà Nội

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Giám đốc - Tổng biên tập: Đặng Thị Bích Ngân

Biên tập: Vũ Thị Hương; Trình bày: Ngọc Phương - Hồng Nhã

Theo dõi in: Chu Quyên

In 2.000 cuốn khổ 14,5 x 20,5 cm.

Số DKXB: **1823 - 2019/CXBIPH/23 - 36/MT**

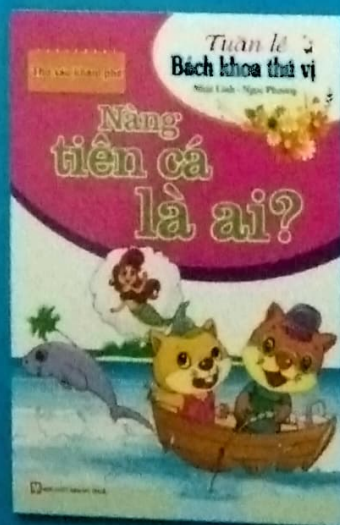
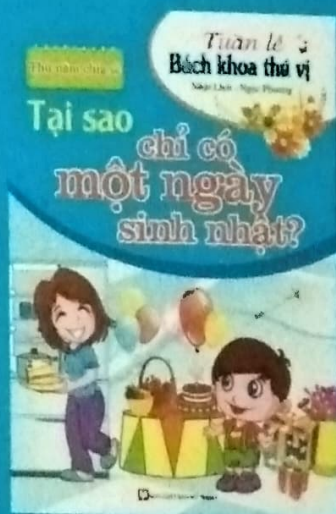
Số GPXB: **909/QĐ-NXBMT**, cấp ngày 29 tháng 05 năm 2019

Tại Công ty CP In Thương mại Truyền thông Việt Nam

Địa chỉ: Số 7 ngách 28, ngõ 29, phố Vĩnh Tuy, Hai Bà Trưng, Hà Nội

In xong và nộp lưu chiểu Quý III năm 2019

Mã ISBN: 978-604-78-9677-6

NHÀ SÁCH TÂN VIỆT - Nâng tầm tri thức

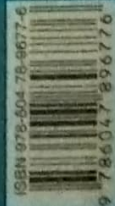
* 315 Bạch Mai - Hai Bà Trưng - Hà Nội; Tel: 024.3627 2120
 * 449 Bạch Mai - Hai Bà Trưng - Hà Nội; Tel: 024.3972 8108
 * 7 & 17 Đinh Lê - Hà Nội; Tel: 024.3574 6020 - 024.3821 3509

www.tanvietbooks.com.vn - facebook.com/nhasachtanviet.vn

8 935210 233318

Giá: 30.000đ

ISBN 978-604-78-9677-6
 9 786047 896776